

Dokumentiranje odgojno-obrazovnog procesa

Milana Taloš Lopar, odgajateljica, Dječji vrtić Didi, Krašić
Klaudija Martić, odgajateljica, Dječji vrtić Didi, Krašić

Kako bismo dijete podržali u njegovu razvoju, prvenstveno ga nastojimo razumjeti. Prvi korak na tom putu je izgradnja otvorenog i uvažavajućeg odnosa s djecom. U tom procesu dokumentiranje postaje alat za unapređenje kvalitete odgojno-obrazovne prakse. Ako prostor nazivamo trećim odgajateljem, dokumentaciju bismo zasigurno mogli nazvati trećim okom koje nam omogućuje uvid u djetetovo viđenje i poimanje stvarnosti.

Pažljivim dokumentiranjem moguće je zabilježiti kako djeca stvaraju određene teorije

Kako bi se došlo do što objektivnijeg tumačenja dokumentacije, ona postaje predmetom zajedničkih refleksija

Dokumentacija nam služi za bolje razumijevanje djeteta, njegovih interesa, ideja i doživljaja, teorija, znanja i kompetencija. Služi nam i za djelovanje u skladu s tim razumijevanjem. Oblici dokumentacije koje koristimo u našem odgojno-obrazovnom radu su fotodokumentacija, videodokumentaci-

ja, transkripti, dječje bilješke i radovi. Poznato je kako se situacije u skupini tijekom dana brzo izmjenjuju i koliko napora od odgajatelja iziskuje njihovo praćenje i podržavanje. Nemoguće je sve istovremeno vidjeti, a kamoli sve odmah razumjeti i na to reagirati. Tu 'uskače' dokumentacija koju prikuplja-

mo. Ona nam omogućuje bolji uvid u procese koji se događaju u skupini, te naknadno uočavanje situacija koje u prvi mah nismo uočili. Dokumentacija nam, također, daje mogućnost temeljenijeg konzultiranja s ostalim suradnicima (odgajateljima, roditeljima, stručnim suradnicima). Uobičajena

svakodnevna praksa su razgovori između kolegica u skupini, kao i sa stručnim suradnicima. Kad se ti razgovori, refleksije, vode na temelju prikupljene dokumentacije, cijeli pristup postaje puno ozbiljniji i profesionalniji. U razgovoru je nemoguće izbjeći subjektivne dojmove, osobne stavove i preferencije, ali kad pred sobom imate fotografije, transkripte i crteže koji se odnose na neku konkretnu situaciju ili aktivnost, i sebi i svojim suradnicima pružate priliku da na temelju objektivnih informacija donosite zaključke i prijedloge. Dokumentacija služi djeci jednako kao i odraslima. Dijete interpretira dokumentaciju i na taj način pomaže odgajatelju da još bolje razumije njegovu aktivnost. Nerijetko se događa da na temelju dokumentacije u refleksijama s djecom i odraslima dolazimo do iznenađujućih saznanja u smislu dječjih interesa. Kako bismo dokumentaciju mogli koristiti u različite svrhe, nužno je da bude kvalitetna. Za dobru fotodokumentaciju nužno je da fotografija čista, kvalitetne rezolucije tj. oštine, pri čemu treba paziti na dijete u pokretu. Treba paziti da je kut snimanja ujedno i kut gledanja djetetovih očiju. Fotografiramo iz perspektive djeteta da bismo vidjeli aktivnost djetetovim očima, da bismo vidjeli ono što dijete vidi i kako to vidi. Fokus snimanja treba biti na onome čime se dijete zapravo bavi i na koji način to radi. Namjena dokumentacije je višestruka. Odgajatelji dobivaju uvid u dječje interese i potrebe, na temelju čega planiraju daljnje korake u odgojno-obrazovnom radu. Ista ta dokumentacija koristi se i za stručna usavršavanja, stručne aktive, interne refleksije, za prezentaciju roditeljima i lokalnoj i stručnoj zajednici. Djeca koriste dokumentaciju kao podsjetnik na aktivnosti i na situacije u kojima su učili te ih potiče na razmišljanje o tome kako su učili.

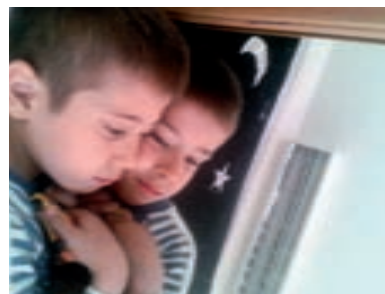
Specifičnosti različitih oblika dokumentacije

Svaki oblik dokumentacije ima svoje prednosti i nedostatke, a na odgajatelju je da odluči kojim će se oblikom

Dokumentacija nam služi za bolje razumijevanje djeteta i njegovih interesa

u kojoj situaciji koristiti. Prednost *fotodokumentacije* jest u tome što prikazuje ključne trenutke u nekoj situaciji pa tu govorimo o nužnosti procesnog fotografiranja. To znači da bi nam fotografije morale pokazati tijek nekog procesa. Ako je prikupljena fotodokumentacija kvalitetna, ona će nam bez riječi reći što se događalo i koje je intervencije poduzeo odgajatelj. Za razliku od fotodokumentacije, obrada *videodokumentacije* oduzet će nam nešto više vremena, ali će nam dati najobjektivniju sliku. Videodokumentacija nam pruža mogućnost da vidimo tijek nekog procesa, ali isto tako i da čujemo rasprave i ideje djece, kao i intervencije odgajatelja. Ovakav način dokumentiranja prikladan je za intenzivne i ključne situacije s puno interakcija. Pokazao se nepraktičnim za dokumentiranje aktivnosti koje se odvijaju kroz duži vremenski period. *Transkript* je teško 'uhvatiti', pogotovo u situaciji gdje je više sudionika i gdje je rasprava vrlo živa. Također, gube se i svi oni elementi koje dobivamo kroz neverbalnu komunikaciju. Transkript se, također, može izdvojiti iz audio ili video zapisa, što zahtjeva dodatno vrijeme ali dat će kvalitetnije svjedočanstvo situacije. Svaki oblik zapisa nosi u sebi subjektivan stav onoga koji ga je napravio, a to je najčešće odgajatelj. Da bi se došlo do što objektivnijeg

Dokumentiranje omogućava naknadno uočavanje situacija koje u prvi mah nismo uočili

Na fotografiji je moguće uočiti djetetove interese, ideje i doživljaje

Prednost fotodokumentacije jest u tome što prikazuje ključne trenutke u nekoj situaciji

tumačenja dokumentacije, ona postaje predmetom zajedničkih refleksija, promišljanja i interpretiranja – potom i djelovanja cijelog tima, a ne samo pojedinca. Timski rad i zajedničke refleksije prilika su ne samo za unapređenje odgojno-obrazovne prakse, nego i dokumentacije same.

Literatura:

1. Slunjski, E. I sur. (2014.): *Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje*. Zagreb: Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
2. Slunjski, E. (2008.): *Dječji vrtić – zajednica koja uči*. Zagreb: Spektr Media
3. Slunjski, E. (2012.): *Tragovima dječjih stopa*. Zagreb: Profil